

27.10.45, שבת, בלסן.

בא הנה ח' שנפלד, מ-5448 באיטליה, רומני. הגרעין

שלו נמצא באפיקים, עכשיו במעגן. מצא פה שתי אחיות. התהלך.

יומים בדרכים עד שהגיע הנה. קיבל רשיון להביא אחיותיו

לנפולי. יש גם מרכז הכשרה. האחיות עבדו לגרמנים בהמבורג,

לאחר השחרור הובאו הנה.

- ראיתי המנה שמקבל ס.ס ליום: לחם 300 גרם, חתיכה

חמאה (או מרגרין) וחתיכה של נקניק. נוסף לזה מקבלים בצהריים

מרק, ובערב קפה.

- באחת עשרה בא רוזנזפט: קראו לו לצבא. יש פקודה

לקחת חמשים הילדים - אפילו בכוח. להבא לא יעשו כלום בלי

הועד המרכזי - אבל חבורת 50 הילדים עליהם לקחת, היו רוצים

בהסכמת הועד, יקחו בלעדיו.

רוזנזפט סבור שהילדים לא ישמעו להם - מלבד 10 -

השאר ישמעו לצבא. יש בתוכם 8 - 6 נערים מושחתים. הילדים

הם 14 - 12, לחלק מהילדים - כעשרים - יש קרובים באנגליה.

לדעת רוזנזפט הופסדה מערכה זו, כי הילדים הוסתו ויש לשלחם.

גם דעת ווישניאק כזו. אך רוזנזפט רצה לשמוע דעתי. אמרתי: (19)

מכיוון שאיני מכיר המצב הפנימי של הילדים איני יכול לחוות דעה,

ועליהם לנהוג לפי שקול דעתם, אבל היות שהיום שבת ימחאו נגד

הובלת הילדים בשבת, וידרשו דחיה עד מחר (אווירון מחכה בצלה -

יחכה לכבוד השבת)

נפגשתי פה עם בן דודי מלודז, דוד הרץ זשוראץ,

נכד יעקובוביץ, בן חנה רחל מלודז. הוא בן 32, גם אשתו פה.

. / .

הוא גורש מלודז לבוכנוולד, היא לאושוויץ. בשו בו ללודז הגיעה אליו ידיעה שאשתו חיה, הלך ממחנה למחנה עד שאמרו לו שהיא בברגן-בלסן. גר בבנין 67, דירה 11.

- ביקרתי בבנין 4 L, חדר 4, יש בו 4 מטות, מספר הדיירות 13, ישנות במקומות אחרים. החדר 4.5×4.5 מטר. אחת הדיירות לאה ווינוגרד יש לה דוד בחיפה צבי ווינוגרד, קבלן בנאי, (הדר הכרמל, 34, רחוב מסדה). שניה: פריפה לרמן, יש לה דודים בת"א, אברהם רוטנברג וירחמיאל פשדנוב (גם אחותה חיה גרה אהה, עובדת בוועד) - בחדר שני קטן (4×2) 4 כחורות בשתי מטות. אחת רעיה חיה מוילנא יש לה אחות בארץ (היתה לפני המלחמה בחדרה) יוכבד חיה, אחרי החתונה ווייסנבלום (גם בעלה היה בקבוץ, הגיעו לארץ לפני 9 שנים. גם אחותה מרי חיה גרה בחדר זה.

בחדר שלישי (4×2) , שתי מטות בטור זו על גבי זו (4 מטות) שבע דיירות, שתיים במיטה.

ב- 7 L חדר 39 (4×2) שבעה אנשים, 3 אחיות, 3 אחים (20) וקוזין. שלוש מטות רק, שתיים בסור, ואחת בסור. המשפחה היא מבנדין, היו 18 חודש באושוויץ - משפחת כהן, יש להם קרוב קוזין ישראל שטייר בת"א, קוזין שני בחיפה יצחק באדנשטיין. היה להם אח רביעי ברוסיה אחר כך בא לאירן בשנת 1943.

- בארבע נסעתי לבית העלמין בקצט של בלזן. על השער:

The infamous Belzen Conc. Camp liberated by the
Br. 15.4.45.

10.000 unburied dead were found here another 13.000
have since died all of them victims of the German
new order in Europe, and an example of Nazi Kultur.

קבר א - 1000 איש. ארבעה קברים אישיים.

שפחה וויינשטוק 22.4.45 - 11.9.21, חולדה יצקוביץ 20.4.45,
לילה לובצי הלמן 25.4.45, יוכבד זמלא.

קבר 11 - 2500 מחים 12.5.45.

קבר 10 unknown 30.4.45

קבר 9 - לא ידוע, 30.4.45; עוד פעם קבר 10 (?),
מספר לא ידוע, אפריל 1945.

מצבה מימי הקינצט "ח תשרי תש"ו - יזכור

אח 30.000 יהודים חללי חרב ורעב שנפלו בימי סכסלת זרון
הגרמני במחנה רכז ברגן-בלזן. ארץ אל תכסי דמם! הועד
המרכזי בברגן בלזן.

(21) קבר 3 - 5000 יהודים, 26.4.45.

חנה שוסטק מלודו בברגן-בלזן, מחנה 2, 69 חדר 3 -
יש לה אח ואם ואב בחיפה. שלום שוסטק, אשתו פרידה, בנם
יהודה. מענט 7 רחוב חלוץ (לפני המלחמה).

- בערב אספה בטיאסרון, סלא. דיברתי על האסון,

אי השנוחו, וא"י כמרכז יהודי שאינו בוטח באחרים אלא פונה
על כוחו ורצונו ועצמאותו.

- ב"כ הג'וינט אובן הנמצא פה שלושה חדשים כששמע

התמרמרותי על המצב והתנאים, אמר לי שעכשיו הוא גן עדן לעומת
מה שהיה מקודם. ישנו באורוות, לא התקיימו כיהודים, הועד
היהודי היה בלתי ליגלי, נמצאו (ועוד נמצאים) תחת פיקוד
פולני, אנטישמי.

- בבית החולים בבלזן יש 350 חולים, 310 מהם יהודים.

הרופאים הם חציים גרמנים, חציים אנגלים. כששואלים: הייתכן?
עונים: זוהי פקודה צבאית.

- בערב בא הנה שלמה. הביא בשורה מרה: סירני מת

בדחוי 18.11.44 (שמו ברדה). ביקר במטהויון - שלשם כאילו

נסלח סירני - וזכרו לא נמצא שם. ראה עדה לפני שבוע ימים

(לאחר שהיה בדחוי וברר מותו) וסיפר לה מה שראה. עדה דרשה

בכל תוקף להגיד לה האמת. - מוסר שיהודה מסרב לבוא לפריס

(22) כפי שדרשתי, כי כל העבודה תלויה בו, ולא איכפת לו אם ימות;

טבור שלפי עצת טוביה קראתיו לבוא לפריס.

1.

זאג נישט קיינמאל אז דו
גייסט דעם לעצטן וועג
ווען הימלען בלייענע פארשטעלן
גרויע סעג
ווייל קימען וועט נאך אונזער
אויסגעבענקטע שעה
ס'וועט אפויק סאן אונזער סראט
סיר זענען דא.

2.

פון גרינעם פאלטען לאנד ביז
ווייסן לאנד פין שניי
סיר זענען דא מיט אונזער פיין
מיט אונזער וויי
אין ווא געפאלן ס'איז אשפראץ
פון אונזער בלוט
שפראצן וועט נאך אונזער גבורה
אונזער מוט.

3.

(22)

ס'וועט די מאַגן זון באגילדן
אונז דעם היינט
אין דער נעכטן וועט פארשווינדן
מיטן פיינד

אין אויב פארזאמען וועט די
זון אין דעם גאיאר
ווי אפאראל זאל גיין דאס ליעד
פין דור צו דור.

4.

געשריבן איז די ליר מיט בלוט
און נישט מיט בליי
עס איז קיין ליר פין א פויגל
אויף דער פריי
דאס האט אפאלק צווישן פאלנדיגע
ווענט
דאס ליר געזונגען מיט נאגאנעס
אין די הענד.

5.

דערפאר זאג קיינמאל
(24) אז דו גייסט דעם לעצטן וועג
ווען הימלען בלייענע פארשטעלן
גרויע סעג
ווייל קומען וועט נאך אונזער
אויסגעבענקסטע שעה
עס וועט אפויק טאן אונזער
טראט מיר זענען דא!

עס ברענט

פון געבירטיק מקראו.

עס ברענט, ברידערלעך ס'ברענט,

אונזער ארים שטעטל נעבעך ברענט

בייזע ווינט מיט ירגון

רייסן ברעכן אין צעבלאזן

און די שלעכטע ווינטן בירשען

אלס ארום שוין ברענט

(25) און איהר שטייט אין קוקט אזוי צו

מיט פארלעגטע הענט

אין איהר שטייט אין קוקט אזוי צו

ווי אונזער שטעטל ברענט...

2.

עס ברענט, ברידערלעך עס ברענט,

עס קאן חלילה קאמען דער מאמענט

אז דאס גאנצע שטעטל מיט אונז צוזאמען

זאל חלילה אוועק אין פלאמען

בלייבן זאל ווי נאך א שלאכט

פיסטע, הוילע ווענט...

און איהר שטייט אין קוקט אזוי צו א.הור..

3.

ס'ברענט ברידערלעך ס'ברענט

די הילף איז נאר אין אייך אליין געווענדט

(26)

אויב דאס שטעדל איז איין סייער
נעמט די כלים לעשט דאס פייער
לעשט מיט אייער אייגן בלוט
באווייסט וואס איהר נאך קענט
קוקט נישט ברידער אט אזוי צו
מיט פארלייגטע הענט,
קוקט נישט ברידער אט אזוי צו
ווי אונזער שטעטל ברענט...

(העתיקה חוה קולמן מסדלץ, מורה בבה"ס
בבלזן, קרובה של אברהם לוינסון).

- בירורים עם שלמה: יציאה מפולין, מחסנים, תהבורה,
עליה. מהחי"ל יצאו 53: בבלזן 11, בבוריה 15, 3 באיסליה,
2 בצ'חיה, 3-5 בצרפת, 5 בהולנד, 5 בבגיה.

(27) 28.10.45, יום א'.

בשמונה וחצי בכוקר יצאתי בלזן. רוזנזפט, הלפגוט
ועוד חבר הביאו לי צידה לדרך. בארבע וחצי הגעתי לפרנקפורט.

- וורהפטיג: לפני חודש השיגו הסכמת הממשלה להביא
מגרמניה 500 ילדים (עד בני 20) וחמשים בוגרים כמחנכים,
לששה חדשים - אחר כך יצאו לארץ או לאמריקא. הדבר נעשה בסיוע